глибоке розуміння процесів взаємодії комплексу металева наночастинка – інвазійний елемент потребує додаткових досліджень [3].

Максимальний овоцидний ефект проявляється при дезінвазії наноаквахелатами магнію в концентрації 200 мг/дм^3 субстратів з пластику та кахлю. З'ясовано, що дезінвазійні властивості наноаквахелатів металів за дії на яйця геогельмінтів проявляються в ґрунтах різного типу на глибині до 5 см. Їх овоцидна ефективність при цьому коливається у межах від 90,4 до 99,2%. Наноаквахелати металів здатні зберігати свою активність упродовж семи діб, а їх толерантність до нецільових об'єктів і безпечність для людини дозволяє використовувати колоїди без спеціальних застережень.

Виробничими дослідженнями доведено, що застосування моно- та поліметалевих наноаквахелатів у виробничих умовах є ефективним і екологічно рентабельним засобом знезараження тваринницьких приміщень, ґрунту, каналізаційних стоків і продуктів харчування від збудників інвазійних хвороб. Розроблено схеми профілактики паразитарного забруднення на основі наноаквахелатів металів.

Серед властивостей, що вигідно вирізняють наночастинки металів з-поміж інших речовин або сполук, які мають дезінвазійну дію є: безпека та екологічна сумісність; здатність до селективної адгезії на поверхню лише життєздатних інвазійних елементів; пролонгованість дії; широкий спектр біоцидних властивостей; не суттєвий вплив органічних речовин на прояв овоцидної дії та висока рентабельність за практичного використання.

Таким чином, нами вперше в Україні розроблено і вивчено на науковому та практичному рівнях і впроваджено методики застосування гідратованих і цитратованих наночастинок срібла, міді, цинку, магнію, олова та їх композицій у прикладній екології. Новизна отриманих результатів досліджень підтверджена патентами України на корисну модель [4].

Результати проведених досліджень дозволяють окреслити коло можливих напрямів застосування металевих наночастинок у діагностиці та профілактиці інвазійних хвороб, що має важливе практичне значення для контролю і корегування паразитарної ситуації.

Використана література:

1. Наноматеріали в біології. Основи нановетеринарії : посіб. для студ. аграрн. закл. освіти III-IVрівнів акредитації / [В. Б. Борисевич, В. Г. Каплуненко, М. В. Косінов та ін.] ; за ред. В. Б. Борисевича, В. Г. Каплуненко. – К. : ВД "Авіцена", 2010. – 416 с.
2. *Волошина Н. О.* Порівняння овоцидної ефективності наночасток деяких металів як дезінвазійних засобів / Н. О. Волошина // Вісник зоології. – 2010. – Т. 44, № (3). – С. 271-274.
3. Наукове обґрунтування механізму овоцидної дії наночасток олова / Н. О. Волошина, П. Я. Кілочицький, В. Г. Каплуненко, М. В. Косінов // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Біологія. – 2009. – Вип. 54. – С. 50-52.
4. Пат. 38137 Україна, МПК C02F 1/46, C02F 11/00. Спосіб знешкодження у довкіллі збудників інвазійних хвороб тварин / Н. О. Волошина, В. Г. Каплуненко, М. В. Косінов ; власник Н. О. Волошина, В. Г. Каплуненко, М. В. Косінов. – № u 2008 08954; заявл. 08.07.08; опубл. 25.12.08, Бюл. № 24.

Аннотация

В статье изложены данные собственных исследований относительно активности наночастиц металлов против возбудителя паразитарных заболеваний и перспектив их применения для эколого-рационального решения проблем биологического загрязнения окружающей среды.

Annotation

The article presents the data of their own research on the activity of metal nanopast against the agent of parasitic diseases and the prospects for their use for environmental and sustainable solutions to problems of biological pollution.

УДК 331.5

Головко Л. В.

ІНСТИТУТИ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В КОНТЕКСТІ МОДЕРНІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВИХ ВІДНОСИН

Модернізація соціально-трудових відносин на даному етапі свого розвитку потребує нових розробок щодо теоретичного узагальнення еволюції ролі держави та інструментарію її впливу на розвиток соціально-трудової сфери. У контексті інституційного забезпечення необхідним є імплементація нових та модернізація класичних функцій держави у сфері праці.

Багатоаспектність вирішення питань формування соціально-трудових відносин привертає увагу таких відомих українських вчених, як С. І. Бандура, Д. П. Богині, О. А. Грішнової, Т. А. Заяць, А. М. Колот, В. І. Куценко, Е. М. Лібанової, І. С. Лісогор, О. В. Макарової, В. М. Новикова, М. В. Семикіної та ін. Актуальними і недостатньо розробленими залишаються проблеми інституційного забезпечення модернізації соціально-трудових відносин у контексті регіональної диспропорції соціально-економічного розвитку.

Надмірна економічна і соціальна поляризація українського суспільства посилюється конфліктністю

соціально-трудових відносин, погіршується соціальною структурою суспільства [1]. Держава, безумовно має відігравати важливу роль у формуванні та реалізації соціально-трудової політики і особливо на етапі формування інститутів ринка та розбудови громадянського суспільства [2]. Як засвідчує практика, з кінця XX століття в країнах-учасницях ЄС сутністю соціального діалогу остаточно стало створення умов для "форуму", на якому мають здійснюватися переговори в інтересах всіх його учасників. У наукових дослідженнях це визначалось як "складова частина загальносвітового процесу модернізації". В ході такої модернізації відбувається ускладнення й диференціація соціальної системи, що сприяє формуванню громадянського суспільства [3].

Модернізація соціально-трудових відносин проводиться при активному впровадженні інновацій. Система обмежень інноваційного процесу стримує модернізацію економіки і соціально-трудових відносин [4].

Основу соціально-трудової сфери становлять інститути соціально-трудового спрямування та притаманні їй відносини. Сучасні тенденції еволюції державного регулювання соціально-трудових відносин є підставою для формування нових ефективних напрямів моделювання соціально-економічного розвитку. Для впровадження процесів модернізації соціально-трудових відносин, яка була б адекватна інноваційно-синергетичному циклу розвитку суспільства, необхідні обґрунтовані модифікаційні підходи, щодо визначення поведінки суб'єктів господарювання, елементів формування нового типу відносин, які повинні забезпечити дієвість механізму високоефективної праці, зокрема, розбудова інститутів громадянського суспільства.

За сучасних умов, коли докорінно змінилася демографічна структура населення, суттєві зрушення сталися в структурі зайнятості, трансформувалася культура солідарності тощо, традиційні інститути соціально-трудового розвитку виявляються все більш неефективними та неадекватними реаліям сьогодення. Актуальності набувають питання підвищення рівня інституційної, фінансової та кадрової спроможності у діяльності інститутів громадянського суспільства.

Поширення явища асиміляції та калькування західних моделей управління без врахування національної специфіки, можливостей і обмежень використання ресурсного потенціалу соціальної сфери ускладнює формування модернізаційних процесів.

За формальними ознаками регулятивний вплив інститутів-норм зберігається та урізноманітнюється. Утім реальність є такою: інститути-норми, що втілені в законодавчих актах, мають тенденцію до лібералізації (реакція на гнучкість ринку праці) або взагалі не реагують на зміни у сфері безпосереднього докладання праці, а договірне регулювання все більше не охоплює всіх складових "світу" соціально-трудових відносин і в одних випадках має імітаційний характер, в інших є формальним через неможливість установити, з ким вести переговори, хто є власником, на якому рівні вести соціальний діалог тощо. До цієї тенденції примикає й інша, що має ментальне забарвлення, а саме: інститути-норми, що імплементуються у вітчизняну практику, за атрибутами є такими або майже такими, як і ті, що чинні в розвинених країнах світу. Утім досвід переконує, що, потрапляючи в реальну вітчизняну практику, ті чи інші формальні інститути починають "обростати" особистими зв'язками і неформальними відносинами. Тож змушені констатувати, що за роки ринкової трансформації в Україні сформувався такий суспільний устрій, відмітною рисою якого стала не стільки слабкість інститутів-норм, скільки глибинна їх мутація [5].

У наш час прерогативою розвитку соціально-трудових відносин є формування структур, діяльність яких направлена на зв'язки із спільнотою, підвищення соціальної згуртованості та відповідальності, посилення адресної допомоги та моніторинг її реалізації. Розробка цілої низки соціальних програм не дає позивні результати у ході реалізації через відсутність прозорого контрольованого механізму за їх виконанням.

Масштабності вирішення потребують питання приведення професійно-інтелектуального і морального рівнів представників владних кіл у відповідність із сучасними потребами і вимогами до управління суспільством в умовах його подальшої демократизації і гуманізації, переходу на більш високий ступінь соціально-економічного розвитку. Концептуальними напрямами мають стати національне відродження і моральне виховання громадян. Зрілість громадянського суспільства визначається ставленням до найвищих моральних цінностей усіх його структур.

Існує гостра потреба формування нової парадигми соціальних трансформацій, глибоких інституційних перетворень у соціальній сфері з метою забезпечення стійкого соціально-економічного розвитку. Формування налагодженої системи співпраці владних структур різних ієрархій на основі соціального діалогу сприятиме розбудові партнерських відносин, а задіяння громадських об'єднань, в тому числі, молодіжних, допоможе глибше вивчити поставлену проблему і знайти компромісні шляхи її вирішення.

Отже, визначаючи роль інститутів громадянського суспільства в формуванні модернізації соціально-трудових відносин на сучасному етапі розвитку українського суспільства, можна відзначити наступні тенденції. Інститути громадянського суспільства:

– беруть активну участь у виробленні державного курсу, спрямованого на розв'язання нагальних проблем. Цей процес здійснюється із залученням наукових кадрів, створенням аналітичних центрів, вивченням громадської думки та проведенням громадських слухань;

– сприяють вирішенню існуючих та потенційних конфліктів у соціально-трудовій сфері.

Альтернативні підходи до розв'язання суспільних проблем сприяють формуванню оптимальної стратегії держави.

– інтегрують множинність приватних інтересів окремих громадян, соціальних верств, зацікавлених груп у політичній, соціально-економічній та правовій стабілізації суспільства.

Потреба у нових та розширенні класичних функцій держави у соціально-трудовій сфері зумовлена тим, що глобалізація економічних і соціальних інститутів продукує нові й нові проблеми, розв'язання яких можливе лише за активної участі держави. Створення ефективних економічних інститутів, які адекватно реагують на зміни, забезпечить умови для модернізації соціально-трудових відносин, сприятиме ринковій рівновазі в країні.

Використана література:

1. *Заяць Т. А.* Модернізація соціально-трудових відносин у цілях нарощування соціального капіталу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nznuoa/ekonomika/2011_16/38.pdf
2. *Колот А. М.* Еволюція ролі держави та інструментарію її впливу на розвиток соціально-трудової сфери / А. М. Колот // Соціально-трудові відносини: теорія та практика : зб. наук. праць / КНЕУ ; [голова редкол. А. М. Колот] – Київ, 2011. – № 1. – 144 с.
3. *Безродна В. І.* Особливості становлення громадянського суспільства в Україні у контексті модернізації // Держава і право. – 2002.– Він. – № 17. – С. 481-484.
4. *Дудко В. Н.* Модернизация социально-трудовых отношений в России в современных экономических условиях : автореф. дис. … докт. экон. наук: спец. 08.00.05 "Экономика и управление народным хозяйством (по отраслям и сферам деятельности, в том числе экономика труда)" / В. Н. Дудко. – Саратов – 2009. – Режим доступу : http://dibase.ru/article/26102009_dudkovn/10
5. *Колот А. М.* Соціально-трудова сфера в умовах глобальних викликів: тенденції, проблеми, можливості стійкого розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://uadocs.exdat.com/docs2/index-590635.html?page=2

Аннотация

Определена роль институтов гражданского общества и прерогативы их деятельности в процессах модернизации социально-трудовых отношений. Акцентировано внимание на определении концептуальных направлений социально-экономического развития.

Annotation

The role of civil society and the prerogatives prerogatives of their activities in the modernization process of social and labor relations. Attention is focused on determining the conceptual areas of socio-economic development

УДК 582.688

Єжель І. М.

ВИКОРИСТАННЯ КРИТЕРІЮ ШАПІРО УІЛКА ДЛЯ КОРЕЛЯЦІЙНОГО АНАЛІЗУ БІОМЕТРИЧНИХ ПОКАЗНИКІВ CALLUNA VULGARIS (L.) HULL ВІДНОСНО ВМІСТУ В ГРУНТІ ОБМІННОГО КАЛІЮ

Аналіз досліджуваних зразків ґрунту виконано в лабораторії агроекології та аналітичних досліджень ННЦ "Інститут землеробства НААН" за загальноприйнятими методами [2]. На території Правобережного Полісся України C. vulgaris виявили на ґрунтах із кількістю обмінного калію в межах від 2,7 до 11,1 мг на 100 г повітряно сухого ґрунту (табл. 1).

Таблиця 1

Кількість обмінного калію у досліджуваних зразках ґрунту

№ зразка	*1*	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*	*10*	*11*	*12*
K2O, мг на 100 г повітряно сухого грунту	7,1	4,5	8,2	4,4	8,6	6,7	10,8	8,8	5,4	11,1	7,3	2,7

Оскільки вибірка біометричних показників C. vulgaris менша, ніж 30 дат, перевірку на нормальність проводили за допомогою критерію Шапіро-Уілка. Для цього дати ранжували у порядку зростання (табл. 2).

Таблиця 2

Біометричні показники Calluna vulgaris

Біометричний показник	*Позначення показника у формулах*	*Дата №1*	*Дата №2*	*Дата №3*	*Дата №4*	*Дата №5*	*Дата №6*	*Дата №7*	*Дата №8*	*Дата №9*	*Дата №10*	*Дата №11*	*Дата №12*
Висота надземної частини рослини, см	α	13,7	15,1	18,8	21,9	26,1	26,4	28,5	33,8	35,2	42,1	45,5	48,3